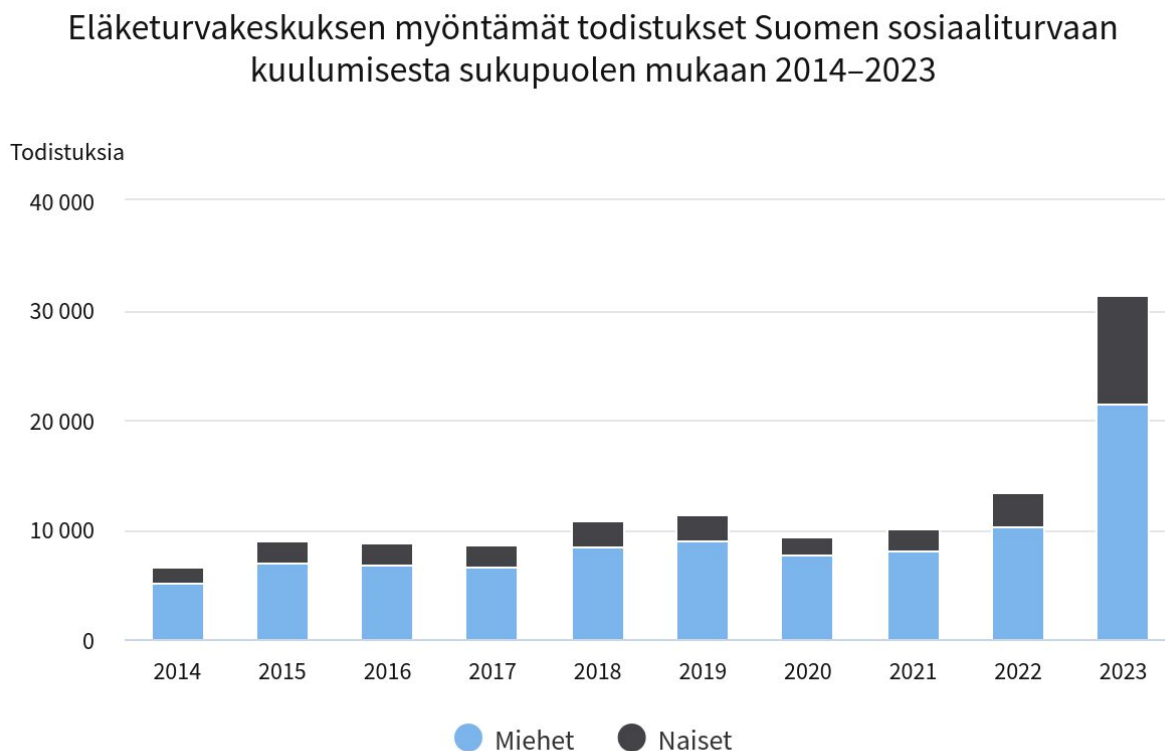

Tilasto ulkomaantyon vakuuttamisesta ja lähetetyistä työntekijöistä

Myönnettyjen todistusten määrä kasvoi mittavasti

Eläketurvakeskuksen myöntämät todistukset Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta sukupuolen mukaan 2014–2023

Eläketurvakeskuksen myöntämien A1-todistusten määrä kasvoi vuonna 2023 yli kaksinkertaiseksi edellisvuoteen verrattuna. Kasvu johtui pääasiassa ohjeistuksen tarkennuksesta. Tammikuusta 2023 lähtien A1-todistusta neuvottiin hakemaan myös lyhyille työ- ja koulutusmatkoille.

A1-todistus osoittaa minkä maan sosiaaliturvalainsäädäntöä todistuksen haltijaan sovelletaan. Suomen sosiaaliturvaan kuulumista koskevat todistukset myöntää Eläketurvakeskus.

A1-todistuksia myönnettiin vuonna 2023 Eläketurvakeskuksessa yhteensä 31 400 kappaletta. Kaikkiaan ratkaisuja Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta ulkomaantyon aikana tehtiin 34 000.

Suurin osa todistuksista myönnettiin työntekijöille. Heidän osuutensa kaikista todistuksen saaneista on vuosittain yli 80 prosenttia. Työntekijöitä koskevia todistuksia annettiin viime vuonna 26 500 kappaletta, mikä oli yli kaksinkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna.

Virkamiehille myönnettyjen todistusten määrä kasvoi yli nelinkertaiseksi edellisvuoteen verrattuna. Heitä koskevia todistuksia annettiin 3 200 kappaletta vuonna 2023.

Yrittäjille myönnettyjen A1-todistusten määrä jatkoi vuonna 2023 jo aiemmin alkanutta kasvua. Heille myönnettiin kaikkiaan 980 todistusta. Muiden henkilöryhmien todistusten määrässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia suhteessa edellisiin vuosiin.

Vuonna 2023 myönnettyistä todistuksista lähes 40 prosenttia oli kestoaltaan vähintään kahden vuoden mittaisia. Pitkien todistusten osuus kaikista myönnettyistä todistuksista oli yli kaksinkertainen edellisvuoteen verrattuna. Työnantaja voi yksittäisten todistusten sijaan hakea usein matkustavalle työntekijälleen kaksi vuotta kerrallaan voimassa olevan todistuksen, joka kattaa kaikissa EU-maissa tehtävän työn.

Myönnettyistä A1-todistuksista 55 prosenttia koski useassa maassa työskentelyä. Yhden työskentelymaan tapauksissa yleisimmät kohdemaat olivat Ruotsi ja Espanja.

Todistuksen saaneista henkilöistä suurin osa on vuosittain miehiä. Vuonna 2023 naisten osuus todistuksen saaneista kuitenkin kasvoi aiemmasta reilusta 20 prosentista 32 prosenttiin.

(Päivitetty 30.1.2024)

Tilaston kuvaus

Tilasto ulkomaantyön vakuuttamisesta ja lähetetyistä työntekijöistä

Tuottaja: Eläketurvakeskus

Tilaston kotisivu: [Tilasto ulkomaantyön vakuuttamisesta ja lähetetyistä työntekijöistä](#)

Aihealue: Sosiaaliturva

Tilasto kuuluu Suomen viralliseen tilastoon (SVT): Ei

ISSN: 2669-9036

Kuvaus

Tilasto kuvaa Suomesta EU- ja sosiaaliturvasopimusmaihiin lähetettyjen sekä kahdessa tai useammassa valtiossa työskentelevien henkilöiden lukumääriä.

Tietosisältö

Tilasto sisältää tietoja Suomen sosiaaliturvan soveltamista koskevista ratkaisuista.

Käytetyt luokitukset

kohdemaat, ikä, sukupuoli, henkilöryhmä, todistuksen voimassaoloaika

Tietojenkeruumenetelmät ja tietolähde

Tiedot perustuvat Eläketurvakeskuksen antamiin Suomen sosiaaliturvan soveltamista koskeviin ratkaisuihin.

Päivitystiheys

Kerran vuodessa.

Valmistumis- tai julkistamisaika

Tiedot ilmestyvät tilastovuotta seuraavan vuoden alkupuoliskolla. Julkistusaika ilmoitetaan vuosittain tilastojen julkistamiskalenterissa sivulla <https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/julkistamiskalenteri/>.

Aikasarja

Tilastoa on julkaistu vuodesta 2019 lähtien. Aikasarja alkaa vuodesta 2005.

Asiasanat

sosiaalivakuutus, työvoiman liikkuvuus, lähetetyt työntekijät, työskentely ulkomailla, EU:n sosiaaliturva-asetus, A1-todistus, sosiaaliturvasopimus

Käsitteet ja määritelmät

A1-todistus, lähetetyn työntekijän todistus

Todistus, joka osoittaa minkä maan sosiaaliturvalainsäädäntöä sen haltijaan sovelletaan.

EU/ETA-maahan, Sveitsiin, Britanniaan tai sosiaaliturvasopimusmaahan lähtevä Suomen sosiaaliturvassa säilyvä henkilö tarvitsee todistuksen (EU/ETA-alueella A1-todistus), jotta hänen eläkkeensä karttuisi Suomeen. Todistuksen antaa hakemuksesta Eläketurvakeskus.

Automaattiratkaisu

Ratkaisu, jossa käsittelyjärjestelmä ratkaisee hakemuksen automaattisesti ilman käsittelijän toimia.

EU:n sosiaaliturva-asetus

Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaa säätelevä EU:n sosiaaliturva-asetus 883/2004. Asetusta sovelletaan EU-maissa sekä Islannissa, Liechtensteinissa, Norjassa ja Sveitsissä. Britanniaan sovelletaan erosopimusta tai kauppa- ja yhteistyösopimusta.

Henkilöryhmä

Tilastossa käytetyt henkilöryhmät ovat työntekijä, merimies, apurahansaaja, virkamies, lentohenkilökuntaan kuuluva ja yrittäjä.

Henkilöryhmäjako perustuu EU:n sosiaaliturva-asetukseen ja sosiaaliturvasopimukseen.

Ikä

Tilastossa käytetty ikä on henkilön ikä tilastovuoden lopussa.

Komennusmuutos

Työnantajan tai työntekijän ilmoittama muutos ulkomaan työkomennuksessa, esimerkiksi komennuksen päättymisen alkuperäistä suunnitelmaa aikaisemmin.

Käsittelyaika

Käsittelyaika alkaa päivästä, jolloin hakemus on vastaanotettu Eläketurvakeskuksessa ja päättyy päivään, jolloin Eläketurvakeskus on ratkaissut asian.

Lähetetty työntekijä

Työntekijä, jonka suomalainen työnantaja lähettää tilapäisesti työskentelemään ulkomaille. Lähetetyn työntekijän eläke karttuu Suomen lakien mukaan, jos EU:n sosiaaliturva-asetuksen tai kahdenvälisen sosiaaliturvasopimuksen edellytykset lähettämislle täyttyvät.

Poikkeuslupa

Viranomaisten välinen sopimus, jolla henkilöön sovellettava sosiaaliturvalainsäädäntö määrittää EU-asetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen normaaleista säännöistä poikkeavasti, esimerkiksi pitkän ulkomaantyöskentelyn johdosta.

Sosiaaliturvasopimus

Kahden valtion välinen sopimus, joka säätelee niiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaa.

Suomella on sosiaaliturvasopimus Australian, Chilen, Intian, Israelin, Japanin, Kanadan, Kiinan, Korean tasavallan, Quebecin ja Yhdysvaltojen kanssa.

Usean maan työntekijä

Henkilö, joka työskentelee säännöllisesti kahdessa tai useammassa eri EU-maassa.

Laatuseroste: Tilasto ulkomaantyön vakuuttamisesta ja lähetetyistä työntekijöistä 2023

Ulkomaantyön vakuuttamista ja lähetettyjä työntekijöitä koskeva tilasto tuotetaan Eläketurvakeskuksessa.

Laissa Eläketurvakeskuksesta (ETKL) todetaan Eläketurvakeskuksen (ETK) yhdeksi tehtäväksi harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilastotoimintaa. ETK:ssa tilastojen tuottamisesta vastaa suunnitteluosasto.

Tilaston tuottamisen kustannuksista vastaa ETK.

Tilastotietojen relevanssi

Tilasto kuvaa Suomesta EU- ja sosiaaliturvasopimusmaihin lähetettyjen työntekijöiden ja tiettyjen muiden henkilöryhmien lukumääriä. Tiedot perustuvat Eläketurvakeskuksen antamiin Suomen sosiaaliturvan soveltamista koskeviin ratkaisuihin.

Eläketurvakeskus ratkaisee hakemuksesta, sovelletaanko henkilöön Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä tilanteissa, joissa on kyse EU:n sosiaaliturva-asetuksen mukaisesta mahdollisuudesta säilyä Suomen sosiaaliturvassa. Suomen sosiaaliturvassa säilyvä henkilö saa tästä osoitukseksi A1-todistuksen.

Eläketurvakeskus ratkaisee myös, voidaanko henkilölle antaa todistus tai päätös Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta voimassa olevien sosiaaliturvasopimusten perusteella.

Toimivalta edellä kuvattujen ratkaisujen tekoon on ainoastaan Eläketurvakeskuksella. Näin ollen tilasto antaa kattavan kokonaiskuvan Suomesta EU- ja sopimusmaihin lähetetyistä työntekijöistä ja muista henkilöryhmistä.

Tilaston tietojen ulkopuolelle jäävät

- EU-alueella ja sosiaaliturvasopimusmaissa paikallisessa työsuhteessa työskentelevät henkilöt
- EU-alueen ja sosiaaliturvasopimusmaiden ulkopuolella työskentelevät henkilöt.

Sama henkilö voi saada todistuksen useamman kerran vuoden aikana, joten tilastosta ei voida suoraan päätellä, kuinka monta henkilöä vuosittain on lähetetty Suomesta EU- ja sosiaaliturvasopimusmaihiin. Eläketurvakeskus ei valvo todistuksen saaneiden henkilöiden tosiasiallista liikkumista eri maiden välillä.

Tilaston tietojen perusteella ei voida myöskään päätellä, ovatko henkilöt työoikeudellisten sääntöjen nojalla lähetettyjä työntekijöitä tai voidaanko heihin soveltaa lähetettyjä työntekijöitä koskevia direktiivejä tai muita vastaavia säännöksiä.

Tilastossa on esitetty saapuneiden ja ratkaistujen hakemusten lukumäärät jaoteltuina maittain sekä henkilöryhmittäin. Tiedot on luokiteltu iän, sukupuolen ja kohdemaan mukaan.

Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Tilaston tiedot perustuvat kokonaisaineistoon Eläketurvakeskuksen kunakin vuonna antamista ratkaisuista sekä saapuneista hakemuksista. Aineisto on koottu eläkejärjestelmässä käytettävistä toimeenpanotiedoista.

Tilastossa havaitut virheet korjataan verkkopalvelussa välittömästi. Merkittävistä virheistä laaditaan erillinen tiedote.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston tiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan vuoden alkupuolella. Tilaston julkistamisajankohta ilmoitetaan julkistamiskalenterissa ETK:n kotisivuilla osoitteessa <https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/julkistamiskalenteri/>.

Tilaston tiedot ovat lopullisia.

Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilastoa on julkaistu vuodesta 2019 lähtien. Aikasarja on tuotettu takautuvasti tilastovuoteen 2005 asti.

Aikasarjojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat mm. seuraavat muutokset:

- Tilastojen perusteena oleva rekisteri vaihtui vuonna 2015.
- EU- ja sosiaaliturvasopimusmaiden määrä on kasvanut.
- Henkilöryhmien määritelmät ovat muuttuneet säädösmuutosten johdosta.
- Tietoisuus todistusten tarpeellisuudesta on kasvanut. Tämä on osaltaan vaikuttanut todistushakemusten määrän kasvuun.

Euroopan komissio julkaisee säännöllisesti tilastoraportteja EU:n sisäisestä työvoiman liikkuvuudesta sekä annetuista A1-todistuksista. Tilastojen Suomen myöntämiä A1-todistuksia koskevat tiedot perustuvat Eläketurvakeskuksen tekemiin ratkaisuihin, ja ne ovat pääosin yhteneväisiä tämän tilaston kanssa.

Tietojen saatavuus ja selkeys

Tilaston tiedot julkaistaan vuosittain tilaston kotisivulla sekä ETK:n tilastotietokannassa osoitteessa <https://tilastot.etk.fi>.

Tilaston kuvaus on esitetty tilaston kotisivulla.

Lisätietoja tilastosta antaa ETK:n tilastopalvelu.